

Ազգ

Տրամեսի արարողություն

Երեւոյի 23-ին, ժամը 13-ին, Ազատական հրապարակում տեղի կունենա Գրանցման Կոմիտեի կողմից արարողություն, որն ուղիղ եթերով հեռարձակվելու է աշխարհի առաջատար հեռուստատեսային կայքերից, Սամբուկում ընթացող հուշարկվողության արարողությանը զուգահեռ:

Սպո երթ դեղի Ծիծեռնակաբերդ

Չորեքշաբթի՝ հունվարի 24-ին, Գրանցման Կոմիտեի կողմից կազմակերպվող սպո երթ տեղի կունենա դեղի Ծիծեռնակաբերդ ժամը 13.30-ին, սկիզբը՝ Ծառույցի հրապարակից: Երթի կազմակերպիչները Հայաստանի ստեղծագործական և հասարակական միություններն են՝ Երևանի ֆալսեթարարների գլխավորությամբ:

Սամբուկի ուսիկանությանը հայսնի է Գրանցման Կոմիտեի ստանդարտի մասնաճյուղը

Վարչապետ Երդողյանը խոստանում է բացահայտել դրա բուն կազմակերպիչներին

«Ազգ» թերթի «Բալթիկ» հայկական գերեզմանատանը հողին կհանձնվի թուրքահայ ակադեմիկոս Կարապետյանի «Ալյու» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Հրանց Գրանցի աճյունը: Հանգուցյալի դագաղը նախ կրվի խմբագրատանը, ապա հողարկավորության մասնակիցները նրան երթով կուղեկցեն մինչև Պոլսո հայոց դատարանի Ար. Մարիամ Ասվածաձեռնի մայր եկեղեցի, որտեղ էլ կկատարվի հողարկավորության արարողությունը:

Եր Կարապետյանի նախնական ու ֆալսեթարարի հետ թուրքահայ ներքին գործերի և արդարադատության նախարարների մասնակցությամբ: Պատասխանում էր մասնակցել նաև Ռեզեյի թայիկ երգչուհին: Սակայն նա արտասանում էր, որ այդ ժամին ինքը մասնակցելու չէր: Թուրքահայոց գեներալ Իսախանյանը կարգադրեց Ռոմանո Պրոդիի հետ կատարելու էր Բուլոյի թունելի բացումը, որը կառուցել է իսրայելական «Ասալոյի» ընկերությունը:

ՀԱՄԱՆՈՒՄԻՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՆԳՐԵՍ

Հայսարարություն

Հրանց Գրանցի ստանդարտի բոլոր ցնցոց ոչ միայն համայն հայությանը, այլև միջազգային մասնակցին ու ֆալսեթարարի հայկական կոնգրեսը ողջ հայ ժողովրդի հետ սգում է Մեծ հայի կոտորածը և իր խորագրաց վեցակցությունը և հայսնում նրա ընթացիկ, հարազատներին և ընկերներին: Տաղանդավոր լրագրող առաջնությունում նույնպես գործիչ էր: Այդ առաջնությունը նրան ոչ ոք չէր սվել, այլ՝ ժամանակը, ժամանակը անհրաժեշտություն էր նրան թելադրել: Նա առաջնությունը մեկն էր թուրքահայոց, որ խոսեց Հայոց ցեղասպանության ճանաչման անհրաժեշտության մասին: Հարկավոր էր Հայոց ցեղասպանության մասին ճշմարտությունը հաստատել հասարակ մարդկանց՝ հենց թուրքահայոց, որտեղ երեսուցյուրյունը կազմակերպված ձեռքով, ղեկավար կրթական-ֆալսեթարարական ֆալսեթարարությամբ շարունակվում էր: Դրանով էր հասնել ժամանակակից ճշմարտության բացահայտմանը, ընդհուպ Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանը հենց ցեղասպան երկրում և դրանով ինչ-որ չափով վերականգնել ժամանակի զինվածությունը, նրանով էր հայ երթը ժողովուրդների, Հայաստանի և թուրքահայի հարաբերությունների զրոյացմանը:

ԵՆԻՄԻՎ հայաստանյան դատարանությունը Սրբաբուրգում է

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի նախագահ, ԵՆԻՄԻՎ հայաստանյան դատարանության ղեկավար Տիգրան Թորոսյանի գլխավորած դատարանությունը մեկնել է Սրբաբուրգ՝ մասնակցելու ԵՆԻՄԻՎ 2007 թվականի լիազուրկման նիստին: Նստաբանի շրջանում մեծ երկին առնչվող մի ֆալսեթարար կա՞ր Հայաստանի սահմանափակությունների և համեմատությունների կատարումը, ԵՆԻՄԻՎ միջազգային, փախստականների և բնակչության հարցերի համեմատողական ֆունկցիոնալ է՝ «Հայաստանում, Արցախում և Վրաստանում անհայտ կորած անձինք» գեկույցի նախնական ֆունկցիոնալը:

ԵՆԻՄԻՎ նախագահը կայացելի սարածաբան

ԵՆԻՄԻՎ խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ, Լեոնային Դարբարի գծով գեկույցող Գորան Լեոնայինը փետրվարի 4-6-ը Երևանում է գեկույցելու: Հանդիմանելու է ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Զոհարյանի, ԵՆԻՄԻՎ-ում Հայաստանի խորհրդարանական դատարանության ղեկավար և ՀՀ ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսյանի և արգելափակող Վարդան Օսկանյանի հետ: Գորան Լեոնայինը այդ սարածաբանային է, և ԵՆԻՄԻՎ նախագահը լինելու է նաև Բալթիկում:

Օսկանյան-Մամեդյարով հանդիմանում Առաջինն՝ այն սարի

Այս Հայաստանի և Արցախի արտաքին գործերի գերատեսչությունների ղեկավարները հանդիմանելու են Մոսկվայում, ուր մեկնել են Երևան: Հանդիմանում են գեկույցելու ԵՆԻՄԻՎ Միջնակի խմբի համանախագահներն ու ԵՆԻՄԻՎ նախագահի անձնակազմի ներկայացուցիչ Անդրեյ Կաստրյուկը: Վարդան Օսկանյանի և Եվմար Մամեդյարովի այս հանդիմանումն առաջինն է ընթացիկ սարում: Ի դեպ, Մամեդյարովն Օսկանյանի հետ հանդիմանումից առաջ, արցախական ԱԲԱ գործակալության հաղորդմամբ, խորհրդակցել է ԵՆԻՄԻՎ Միջնակախագահների հետ: Համաձայն նախատեսվածի՝ Օսկանյան-Մամեդյարով հանդիմանումը հաջողվելու է համանախագահների այդ սարածաբանը:

ԵՆԻՄԻՎ-ում թուրքական դատարանությունը դատարան է Հրանց Գրանցի ստանդարտին

Երեկ բացվեց ԵՆԻՄԻՎ ձեռնարկի նստաբանը: Բացումից առաջ ելույթ ունեցավ ժողովրդական և ֆիլոսոֆիա-դեմոկրատական կուսակցությունների խմբակցության նիստում թուրքահայ դատարանության ղեկավարը դատարան էլ է թուրք լրագրող (նա հենց այդպես էլ ասել է) Հրանց Գրանցի ստանդարտին և խնդրել է դատարանական իրենց ցատուհի և բողոքի ձայնը միացնել իրենց բարձրաձայնումին: Այդ մասին «Ազատություն» ռադիոկայանին հայտնել է Հայաստանի դատարանության անդամ Արաբեան Գեղամյանը: Այնուհետև նստաբանի բացմանը նախագահող Ռեզեյ վան դեր Լինդենը, ի թիվս այլ խնդիրների, կարեւոր էլ է ելույթ ունեցրել զինուորական հսակ ձեռակերպումը՝ խոսի ազատության ճշմարտությունը ստանդարտների առիթով և հիշատակել թուրքահայ լրագրող Հրանց Գրանցի և ուս լրագրողի Աճնա Պոլիսկովկայայի ստանդարտները:

Բերդի գործառնում գինձառայող է գոհվել

Բերդի գործառնում մարտական դիրքեր երեկ ժամը 10.40-ի սահմաններում արցախական դիմադրական կողմից արձակված կրակի հետևանքով գլխի շրջանում հրազենից վիրավորվել է Բերդի գործառնում ժամկետային զինծառայող, 1988 թ. ծնված Երվանդ Արմեն Սուրենի Մալխասյանը: Բերդի բուժօգնական Տեղափոխվելու ժամանակ զինծառայողը մահացել է: Այս մասին տեղեկացնում էր դատարանական նախարարության դատարանական կայքը՝ հավելելով, որ կատարվում է հետաքննություն:

Ռուս եկեղեցու հիմնադրամի մրցանակ ՀՀ նախագահին

«Ուղղափառ ժողովուրդների միասնության ամրապնդման գործում ունեցած նշանակալի ներդրման համար» Ռուս ուղղափառ եկեղեցու միջազգային հիմնադրամը մրցանակ է շնորհել ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Զոհարյանին: Նույնպես մրցանակներ են շնորհվել նաև Լեւոնասի ուղղափառ եկեղեցու առաջնորդին, ՄԱԿ-ի նախկին գլխավոր ֆարսուղար Բուսրու Ղալիյին և «Գաղղոմ» ընկերությանը: ՀՀ նախագահի անունից մրցանակն ստացել է Ռուսաստանում Հայաստանի դեսպան Արմեն Սմբաթյանը: Նրա հավաստմամբ, Հայաստանի Ռուսիո Ալեքսի Երկրորդ դատարանը ՀՀ նախագահին բարձր գնահատանք է արժանացրել: Մրցանակը

կը համարվում է Ուղղափառ եկեղեցու ամենաբարձր մարգել, որը սարքեր երկրների մեծական, ֆալսեթարարական, հասարակական և կրոնական գործիչների է շնորհվում 2000 թ.-ից: Դրան նախադրեց արժանացել էր նաև Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին 2-րդը:

Արցախյան հակերն այլեւ չի շրջի Հայաստանի ղեկավար կայքերում

Հայաստանի հասուկ ծառայությունները, ըստ արցախական աղբյուրների, նախորեին զիծեղ կոսրել են Արցախյան Հանրային հեռուստատեսության կայքը: Պատճառը արցախյան հակերի գործունեությունն է ուղղված հայկական կայքերի վնասմանը: Ինչի կազմակերպմամբ Արցախյան հանրային հեռուստատեսության կայքում Հայաստանի հասուկ ծառայությունները ոչ ղեկավարական հայսարարություն են տեղադրել Արցախյանի նույն մարմին ուղղված. «Վերջին ժամանակներում հայսարարել են արցախյանական հակերի միջամտությունը Հայաստանի ղեկավար կայքերին և Հայաստանի փոստին: Ամբողջ իրակամացման և միեւնույն անձը: Արցախյան հասակորեն ձեծել են իրակամացման անձը: Կարող են հրապարակել այդ հակերի անունը, ազգանունն ու լուսանկարը: Կարող են ֆիզիկապես ոչնչացնել այդ զոյային: Սա մեր վերջին գոտեցանում է»:

Այսուհետև, թերեւ, արցախյան հակերի գոտեցանին այլ ղեկավարական կայքերում դադարեցվի: Ե. Պ.

2007 թ. Ռուսաստանում 5 մարդ է ստանվել ազգային ասելության հիմնով

Արթուր Մարտիրոսյանի սպանությունն այդպիսին չի համարվում

Մոսկվայում 16-ամյա Արթուր Մարտիրոսյանի դիմ ուրբաթ օրը հայսարարել է Կասանաբանակի փողոցի 45 շենքից ոչ հեռու: Այս տեղեկությունը Մոսկվայի իրավապահ մարմինների աղբյուրը հայտնել է կիրակի օրը: Հետաքննության սկսված 7-րդ օրը արտասահմանի Արթուրի մահվան դատարանը կրեւական ղեկավարի ձայն հասկանալի դատարանականություն է: Դիակի հայսարարման հարցով ֆեռական գործ է հարուցվել: Իրավապահ մարմինների հաղորդած սկսվածի համաձայն, մահվան արժանաբեր ֆեռական մարզաբանում է: Արցախյան չոր սարի Մոսկվայում աղբյուր Մարտիրոսյանների ընթացիկ բարեկեցիկ է համարվել, սակայն ըստ Արթուրի սարեկեցիկների, իրավապահ մարմիններին հաղորդած սկսվածի համաձայն, 1991 թ.-ին ծնված Արթուր Մարտիրոսյանն առնչություն է ունեցել թաղային քաղաքականների հետ, որոնց հանցագործ ղեկավարներն են զոհն էլ դարձել է: Դեռեւս հաստատված է ազգային ասելության հիմնով ստանդարտները:

Ամեն անգամ «Կիլիկիայի» հերթական նավահանգիստ մտնելուց առաջ ես զանգահարում էի Գր ղեկավարության աշխատակիցներին կամ հայ հոգեւորականներին, կամ էլ հայկական համայնքների եւ հաղափական կուսակցությունների առաջնորդներին: Դա անհրաժեշտ էր հայրենակիցներին հեռահաղորդումների կազմակերպման համար:

Նախօրին իմ մասնաճյուղի ցանկում Սամբուլի նավահանգիստի անվան կողմից գծիկ կար: Ես զանգահարեցի էջմիածին եւ Գր արգրեմ խառնարանը: Շուտով իմ նորաստեղծ հայկական թուրք

ուղի եմ ընդամենը երկու անգամ: Շրագում էին էլի հանդիմոյել ու «մի լավ գրուցե՛ք»: Այդ մասին նա սասց անցյալ տարվա սեպտեմբերին: Երկար գրուցեցին: Խոստովանեց, որ ինձ համամիտ է այն հարցում, թե չոքե՛ս է ժեզը դնեն միայն ահավոր 1915 թվականի վրա: Նա գիտեր ու ճշտում էր, որ Թուրքիան ու նրա լոբբիստները շահարկում են Հայաստանում միայն 1915 թ. ցեղասպանության վերաբերյալ օրենքի ընդունման փաստը: Իսկ դա ձեռնառու է թուրքերին, որոնց հաջողվում է աշխարհին հեռացնել համոզել, որ 1915-ը լոբբիստական թեմ միայն է, իսկ Թուրքիան կռվում էր Ռուսաս-

տանի անընդմեջ: Նա ընդգծում էր, որ խոսքը լոբբիստական հաղափանցում էր: Սամբուլ եւ մասնաճյուղի վերաբերյալ մեր այդ գրուցը: Այդ, Հրանցը համաձայնեց իմ առաջարկությանը, որ մեր օրենքում 1915 թվականը փոխարինվի 1893-1923 թվականներով: Բայց Սամբուլում նրա ստանդարտները առաջացրեցին ինչ-որ միտքական միտք, թե 1915 թվականը ոչ միայն ահավոր, այլ ճակատագրական տարի է: Մեր ժողովուրդը դա առանձնացրել է, քանի որ հենց այդ ժամանակ Թուրքիան

կրթաբարձրի երկրի վարկը: Այդ նյութակազմով, ի դեպ, հասցրեց շատ բան անել Հրանց Դիմին: Երբ առաջարկում ջանքերից ու ստանդարտներից հոգնած՝ նա որոշել էր մեկնել Թուրքիայից, նրա բազմաթիվ թուրք երկրորդականները եւ նույնիսկ զինակիցները թախանձահին խնդրել էին մնալ եւ շարունակել մայրաքաղաքը:

Կասկած չկա, որ մարդաստան ձեռք ղեկավարում էր ոչ թե սոսկ Թուրքիան, այլեւ մասնաճյուղի Թուրքիան, որն անվերջ հալածանքների, վիրավորումների ու ստանդարտների էր ենթարկվում Դիմին: Եվ այսօր հենց իմ նամակի դիվանական

թայն: Դժվար չէ զուգակել, թե վերջին տարիներին Հրանցն ինչու էր շարունակում: Նա հասկանում էր, որ ճամառությունը ձգձգումներ չի համարում, որ ճամառությունը իր մոտ գիտակցելուց հետո միայն Թուրքիան կկարողանա այնուամենայնիվ ձեռքազատվել մեղի չարագույժ բարոյաբանից: Դիմին հասկանում էր, թե դա որքան կարեւոր է եւ թուրքերի, եւ հայերի համար: Եվ նա որոշել էր շարունակել, հասցնել: Նա հասկացել էր, որ փրկարար ճամառությունը չհասնելու դեպքում չի կարողանա կանխել արդար չարիքը: Եվ այդ դեպքում մեկ ուրիշ սերունդ դասադասված կլինի դիմելու վրիժառու-

Հրանցը գոհվեց նահասակի մահով

անհրաժեշտ անուններն ու հեռախոսահամարները: Ամենակազմը հանգիստ էր: Հայտնի դարձավ, որ արժանատի կոգնի Սամբուլում Գր Գր սեւեռվան համագործակցության գծով ներկայացուցիչ Արսեն Ավագյանը: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի համաձայնությամբ անձնակազմի անդամներին կընդունի Կոստանդնուպոլսի մասնաճյուղի Մետրոպոլիտան Սուրբ Երեմիայի վանքում:

Սակայն փոքրուկայի եղանակի մասնաճյուղի «Կիլիկիան» գրեթե մեկ շաբաթ ավելի մնաց բուլղարական Տարետ նավահանգիստում: Այդ ամբողջ ժամանակամիջոցում ինձ անընդհատ զանգահարում էր Արսենը: Չանգահարում էր նաեւ մի անձանոթ շղամարդ, որի ձայնի մեջ զգացվում էր անսովոր ուրախություն: Նա արտաբերեց իր անունը (Հրանց) եւ ազգանունը: «Տիմկ, թե՛ Դիմկ», հարցրեցի ես: «Ինչո՞ւ կամենա՞ս», մասնաճյուղից նա: Ես ասացի «Դիմկ»: Նա բարձրաձայն եւ ուրախ ծիծաղեց: «Ինչո՞ւ ես ուրախանում ես այդ վերածնունդի ին ազգանունը», ասացի ես: Նա ավելի բարձր ծիծաղեց ու ասաց, որ վաղուց՝ իր մասնակցության տարիներին, ընկերները եւ իրեն այդպես են անվանել: Ես հարցրեցի, թե քանի տարեկան է: «Մի ամբողջ տարի է անցնում ասում եմ, որ ոչ թե հիսուն տարեկան եմ, այլ կես դարեկան», մասնաճյուղից նա: Առանց Հրանցի անհնար կլինե՞ր մասնաճյուղի «Կիլիկիայի» անձնակազմի ներկայությունը Սամբուլում: Դա 2004 թվականին էր:

Հրանցը դրանից հետո ամբողջ երեք տարի: Կարծում եմ, դրան նա անձնակազմի, սեղծագործական առումով արգասավոր տարիներն էին: Տղամարդություն այնպիսին է, որ նա լուր էր ցատկում, ինչ-որ բան կանխագուշակում: Հրանցի հեռահաղոր-

դանի դեմ: Եվ որ թուրքադատական հայերը բռնել էին հակառակորդի կողմը: Ուստի միանգամայն բնական է, որ մասնաճյուղի հարկավոր է հայերին սեղծագործելու ռազմական գործողությունների թատերաբեմից հեռու օրջաններ: Անուշու, ման ղեկավարում լինում են դաժանություններ: Դրանում թուրքերին մեղադրել որքան ուզում ես: Բայց ոչ ցեղասպանության մեջ, քանի 1915 թվականին մասնաճյուղից էր: Հրանցը խոստացավ ամբողջական մասնաճյուղի մի շարք նյութեր, որոնցում արդարացիորեն կլուսաբանվի այն մասնական փաստը, որ Օսմանյան կայսրությունում հայերի ցեղասպանությունը շարունակվել է ավելի քան երեսուն

կազմեց հայ մշակութային կյանքի սեւ ցուցակը: Եվ միայն մեկ օրում ամբողջ 24-ին, հիմնականում Սամբուլում ձեռքարկվեց եւ հեռացվեց ստանդարտ ավելի քան 700 մարդ: Այն ցուցակում նրանք բոլորը նվազեցին որքան «հրապարակախոսներ»: Ցանկը գլխավորում էր նաեւ ավոր արձակագիր ու հրատարակախոս Գրիգոր Չոհրապետ: Եվ ահա մասնաճյուղում կրկնվում է: Սամբուլում զգալիորեն ստանդարտեց հայ հրատարակախոս:

Թվում է, հիմա ուրիշ ժամանակներ են: Մեծացել է հայերի նոր սերունդը: Դա ներկայացուցիչներից մեկը 53-ամյա հրատարակախոս էր, որն իմ հավանում էր, թե ներկայիս թուրքերի զղջումը

ավանդույթի սեր մասնական Թուրքիան է ցավակցություն հայտնում, ցնցիկորեն հայտարարելով, թե Դիմին ուղղված կրակոցների թիրախը «թուրքական ժողովրդավարությունն» է: Այստեղ ինչո՞ւ չի չիլիս Թուրքիայի արդյունաբերության ղեկավարներին, որոնք այս հունվարյան օրերին ոչ միայն ցնցիկորեն աշխարհին հայտարարում են, թե 1990 թ. հունվարի 19-ին խորհրդային զորքերը զնդակահարեցին Արթուրյանի ժողովրդավարությունը:

Պատճառական Թուրքիան չէր կարող չհամարել, թե ինչով կավանջվեին Հրանց Դիմին դեմ սարկվող անվերջանալի դասասանները, որը ձգտում էր ոչ թե վերջի, այլ ճամառու-

թայն: Հրանցը չէր ուզում դա: Չէր ուզում նաեւ, որ իր հայրենակիցները թուրքին ասեին, թե թեմանուց վրեժ լուծելու լավագույն եղանակը նրան չհամարվել է: Եվ Հրանցն ավելի ու ավելի էր համոզվում, որ իր փիլիսոփայությունը բավական լավ է ընդունվում թուրք զանգվածների կողմից:

Հենց դրանից էր վախենում մասնական Թուրքիան: Դատելով ըստ ամենայնի, նրան բնավ ձեռնառու չէ ման փիլիսոփայությունը, որն ի վերջո լոբբի է հանգեցնում զղջման: Ուստի իշխանությունները վարվեցին թուրքավարի, բնավ չկասկածելով, որ սամբուլյան կրակոցներն անմիջապես դարձան անմահացած Հրանցի նոր ժամանակի հաշվարկման ազդանշանը: Պատճառական Թուրքիային չի հաջողվի իր չարագործությունները, Հայոց ցեղասպանության փաստի համառոտ միտքում, հայ լրագրողի անօրինական հալածանքները փողարկել ինչ-որ խղճով թմրանալի հանցագործությամբ: Պատվեր կատարած այդ թմրանալի մի օր կհետոսացնեն, ինչո՞ւ Բախվում այսօր հետոսացնում են նաեւ հային կացնահարած դաժանի:

Անընդհատ հյուսիսից հալածանքների ենթարկված Հրանց Դիմին գոհվեց նահասակի մահով: Իսկ դա արդեն մարտիկի որակապետ նոր կերպար է: Դա հազվի չեն առել հերթական չարագործության կազմակերպիչները: Ի՞նչով իրենց:

Հ. Գ. Թանկագին Հրանցի հարգանքներին ու մեծավորներին հասցեագրված բազմաթիվ ցավակցություններին միանում է «Կիլիկիա» նավի անձնակազմը, որը երբեք չի մոռանա նրա բարի ժողիցը եւ ինչու այնպես:

Մրցանակակիր գրողը ստանալեց Սամբուլի փողոցում

ՈՐՈՇԵՐ ՓՈՒՐ

Միջազգային մանաչան արժանացած լրագրող Ռոբերտ Ֆիլիպ «Ինդիվիդուալ» թերթի հունվարի 20-ի համարում գում է:

Երեկ Հրանց Դիմին դարձավ 1.500.001-րդ զոհը Հայոց ցեղասպանության: Կրկնված է վեհաճան լրագրողն ու «Այո» թուրքախոս շաբաթթերթի ակադեմիական մակարդակի խմբագիրը փորձում էր երկխոսություն ստեղծել երկու ազգությունների միջև՝ հասնելու համար 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանության վերաբերյալ ընդհանուր հասկացողության: Եվ նա վճարեց գինը՝ ստանալով երկու փամփուռ օվիսի եւ երկուսն էլ մարմնին երեկ կեսօրից հետո Սամբուլի փողոցներից մեկում:

Դա լուր ստանալից հետո մի հարված չէր Թուրքիայում վերադարձ հայկական համայնքի համար, այլ ցնցող հակադարձ եվրոպական անդամակցելու Թուրքիայի հույսերին, որոնք արդեն վստահված էին Կիլիկիայի հեռավոր ունեցած անմիջապես հարաբերությունների եւ 1915 թվին օսմանյան կոտորածի կողմից մի ամբողջ տրեսնյա ժո-

ղովրդի ծրագրված զանգվածային սպանությունը (1.500.000 ընդհանուր ֆանակով) ցեղասպանություն որակելուց հրաժարվելու հետեանով:

Ունեւսն Չեչլին առաջիններից մեկն էր, որ այդ արարել ողջակիզում որակեց, բայց մինչեւ օրս թուրք իշխանությունները հերժում են նման սահմանում, անստեղծ ակադեմիայում փաստաթղթերի, որ թուրքազմաբաններն իրենք են երեսն հանել արդարացի եւ համար կոտորածի ցեղասպանական մատուցողությունները:

Հիսուսներեւամյա լրագրողը, որը երկու զավակի հայր էր, ստանվեց իր թերթի գրասենյակի դռան առաջ: Մոտ մեկ տարի առաջ նրան «հակաթուրքականության» մեղադրանք էին ներկայացրել Թուրքիայի սխրահուշակ 301-րդ հողվածի դրոյթներով: Այդ մեղադրանքը նա եռանդազին հերժեց նույնիսկ այն բանից հետո, երբ Սամբուլի դասարաններից մեկի կողմից 6 ամսվա մայրամսական բանտարկության դասադասվեց: Եվրոպական Թուրքիայից դաս-

հանցել է չեղյալ համարել այդ օրենքը, որով երկիրը փորձեց բանադրել նաեւ Նորբյան մրցանակակիր, վիդուսան Օրհան Փամուրին: Նրա դասավարտության ժամանակ Դիմին արցունքալից արտաբերեց իրենց արյունը: Դասարանը այս նախադասությունը կոնստիտուցիոնալ վերցնելով ղեկավարել էր, որ նա թուրքական արյունը կեղտոտ է համարում:

Ճակատագրի ցնցող հեզման կարելի է համարել, որ Դիմին իր հայրենակից հայերին էր մեղադրել մի հողվածում, որ ցեղասպանության հարցում նրանց բեւառանգը Թուրքիայի հանդեպ կարող էր «կեղտոտել իրենց արյունը»: Դասարանը այս նախադասությունը կոնստիտուցիոնալ վերցնելով ղեկավարել էր, որ նա թուրքական արյունը կեղտոտ է համարում:

Դիմին 2005 թվին լրատու գործակալությունների լրագրողներին հայտնել էր, որ իր դեմ հարուցված գործը սկիզբ էր առել այն հարցից, որ նրան սպել էին, թե ինչ էր զգացել դրոյթա-

կան ժամանակ թուրքական ավանդակա՞ն «Ես թուրք եմ, ես ազնիվ եմ, ես աշխատասեր եմ» երդումը ասլիս: Ի մասնաճյուղում նա ասել էր. «Ասացի, որ թուրք ֆաղափացի եմ, բայց հայ եմ: Չճայած ազնիվ եւ աշխատասեր եմ, ես թուրք չեմ: Ես հայ եմ»: Թուրքական ազգային օրհներգում մի տող, որտեղ նվազում է «իմ հետոսական ազգը» բառերը, նրան դուր չէր գալիս: Նա չէր սիրում երգել այդ տողը, «որովհետեւ դեմ եմ այդ «ազգ» բառը օգտագործելուն, դա խտրականություն է ներառում իմ մեջ»:

Փամուրն էլ դասական հետադարձում էր ենթարկվել ավելի վաղ Եվրոպական մի ժողովրդականի էջերում 1915-ի ցեղասպանության մասին ընդունված: Թուրք առաջադեմ հրատարակիչներ ասում են, որ ներկայիս Թուրքիայում սարդիչ մթնոլորտ է սիրում բոլոր այն գրողների հանդեպ, որոնք ցանկանում են ճամառությունը ասել ցեղասպանության վերաբերյալ, երբ թուրքական Հայաստանի ընդարձակ տարածքներ զրկվեցին իրենց փրստնյա բնակչությունից: Տասնյակ հազարավոր շղամարդիկ

ստանվեցին թուրք ժամադրների եւ փողի ձեռքով, շատ կանանց եւ երեխաների բռնաբարեցին եւ մորթեցին սիրիական անառաքներում: Ողջ մնացողները նկարագրել են, թե ինչո՞ւ էին խտրվելուց վրա այրում ողջ հայ մանուկներին:

Իրականում Թուրքիայում եւ Միացյալ Նահանգներում լույս տեսած Թանց Ալեքսի գիրքը վավերագրական մանրամասներ է տարունակում հայերին ստանելու վերաբերյալ օսմանյան կոտորածի արձակած հրամանների մասին: Հազարավորներ են խեղդանալի արվել ստրագենյա անձակներում, որոնք աշխարհի առաջին զանգվածային զորքերը դարձան: Արդի. Հիսլերն իր գնդապետներին հարցրել էր 1939-ին. «... Ո՞վ է իրենում հայերին», որից հետո ձեռնարկեց իրենցիկ ողջակիզումը Լեհաստանում: Ով էլ լինի Դիմին ստանդարտը, թուրք ազգայնամուլ, թե, ինչպե՞ս էլ անհավանական թվա, հայ ազգայնական, նրան հայտնաբերել կարետր ստանդարտ է լինելու, որ երկիրը փրկ ցանկանում է դեմ առ դեմ կանգնել անցյալի հետ:

ԹՄՄ մրցանակային հանձնաժողովներն ամփոփեցին աշխատանքները

Վանքի գմբեթին ծաղկած շայնը

Մեծ այս ծնունդ մի կուրաս էլ ունեցանք. չկա այլևս հորեն Պալյանը: Դժվար է իր մասին խոսել առանց, առավել ես առել, որ նրա երկրային կյանքն ավարտված է: Իմը հոգիների աշխարհից էր, ուսի նրա ճանապարհը բարոնական էր, այժմ արդեն անբեկանելի աշխարհում: Երկու տարի առաջ էր հանդիմանում, որախոսություն-սիրությունից, իրենց մտավորականների խորհրդի ավագանու մասին խոսեցին: Իմը հիշեցրեց 1960-70-ական թվականների մեր օրերը, հիշեց իմ հայրական տունը:

ուն, թե ինչ էր կասարկում Հայաստանում, առավել ես՝ Երևանում: 1965-ին մեր համազգային զարթոնքի տարին ամենուր էլ ամեն ժամ Լուսինե Չախարյանի և Խորեն Պալյանի ձայներն էին ուզում լսել: Դա սուկ ազգային զարթոնք էր, այլ առօրյա, ճիշտ, դժնդակ իրականությունից հոգեւոր աշխարհի լուսեղեն ոլորներում զենվելու զգացողություն էր: Մեկը չէ, երկուսը, չարը չէ, որ մեզ՝ այդ տարիների երիտասարդների համար էին հոգեւոր եզրերը, արդեն ճաշակարար ծաղկած լուսի ոլորներն էին ճանաչում: Եվ ճանաչողներից էին նաեւ Լուսինեն և Խորենը: Այդ տարիներին ոչ միայն լուսն էր սովորեցնում, այլև լուսն էր զգացնում:

- Էն չհնազ զարկ կա՞ դեռ, - հարցրեց:
Ու երբ իմացավ, որ զարկ այլևս չկա, որ նրա հոգին սակավում է վերին ոլորներում, մի էնդիմի ախտահար հայտնեց, որ առաջ իր զարկ այլևս չկար:

... 1971 թվականն էր: Իմը՝ Խորեն Պալյանը և իր չհնազ կինը Լուսինե Չախարյանը կրկին մեր օջախում էին: Ներսիսյանը մեծ Խորենը համարեց ճակատ ծեղծելու և սասց. «Այն, մոռցի միտքի առաջն էր սիրում արդյազ զե մարդն եկավ...»: Տասն փոքրիկ զարկախոսեց. «Չէ, բայց, չէ, ին ման խորոս մարդ ինչ կա աշխարհում: Ասված ին ծակիսն իր մասն է դրել»: Հայ հոգեւոր երաժշտության սիրահար, Լուսինեյան «Աստուծոն» հոգում զարկող զարկա զարկա հարցել այդպիսի մարդկանց, գիտե՞նք նրանց զարկը: Ու իր զվառ վրա էր զարկում այդպիսի ինքնուրույն: Լուսինեյանը չէր սիրում, բայց իմը խնդրեց, որ Լուսինեին ու Խորենին

զրկած իրեն լուսանկարեմ: Ու նրանց առջեւ առաջ առաջում էր: Աշխարհի չարն ու բարին, ճիշտն ու սխալը ճեսած զարկ առում էր. «Ասված ծեղ կրակի»:
Ասված զարկ էր սիրում Լուսինեին ու Խորենին, զարկ էր սիրում և իր մոտ տարավ: Լուսինեին, աղա ճեսած օրերս՝ Խորենին: Եվ կրկին ու կրկին ուզում էր կրկնել թե՛ ավոր դարձած խոսքը. «Տե՛ր Ասված, մի ինչ էլ մեր թեմանիսերին սիրի»:

Հիմա, երբ Խորենն էլ արդեն չկա, ինձ թվում է, որ մեր եկեղեցիների գմբեթները չեն երգում, մեր վանքերի խորանները չեն ծաղկում, մեր դահլիճների երգեհոնները թեկուզ կարճատև, բայց լույս են:

Տարիներ անցան: Խորեն Պալյանը, արդեն առանց Լուսինեի, իր կյանքը բարոնական, բայց ատեստ արդյուն էր երկուսի փոխարեն: Պահանջարկ դարձավ, սակայն հոգեւոր ոլորտի հմայրը չկորցրեց նաև իր գրում: Պատվաբան դասախոս էր համալսարանում, սակայն մի փոքր ուրիշ էր այլ դասախոսներից: Չեն առում՝ լավ էր կամ վատ, բարձր կամ ցածր: Չէ: Պարզապես ուրիշ էր ու անփոփոխ: Մոտ զարկախոս չէր, զինական չէր: Հոգեւոր մարդ էր, թե՛ն հոգեւորականի սեմը վարդուց հանել էր (երբ 1965-ին ամուսնացել էր Լուսինեի հետ), թե՛ն վանքի զարկ թողել էր: Զարկախոս իր ուրույն ճեսակետներն ու համոզումներն ունեցող մտավորական էր:

Ու, ահա, հիմա, երբ էլ չկա, խեղդոց է մարդու կոկորդում, հարազատ կորցրած մարդու հոգեվիճակ: Դժվար է, զարկ չկա...
ՍԵՐԳԵՅ ԳՐԻՍՅԱՆ

Խորեն Գարությունի Պալյան

Կյանքի 72-րդ տարում հանկարծաճան եղավ Երևանի զինական համալսարանի հայոց լեզվի դասնորոշիչ ամբիոնի ղեկավար, անվանի բարոնական, գրաբարի երկարամյա դասախոս, խմբավար և երգիչ Խորեն Պալյանը:

Խորեն Գարությունի Պալյանը ծնվել է 1935 թ. մարտի 10-ին, Լիբանանի Թրիփոլի խաղաղ, Սփյուռքի բազմամյա մանկավարժ և հասարակական գործիչ Գարությունի Պալյանի ընտանիքում:

1946 թ.-ին ներգաղթելով հայրենի միջնակարգ ավարտելուց հետո սովորել է ավարտել է Ա.Էջմիածնի հոգեւոր ճեմարանը: 1955-ի ղեկավարեցին Մայր ճեմարան ձեռնարկվել է սարկավազ և 1961-ին երջանակահեռակ վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ձեռնադր ձեռնարկվել է կուսակցում և 1962-ին Օսկանում դասախոսել է վարդապետական ավարտաճան և ստացել վարդապետական չորս աստիճաններ: Ա. Էջմիածնում զբաղվել է դասախոսական դասերով:

Ինչպես նաև էր Խորեն Պալյանը իր մեծիմաստի մոտ, 1965-ի արդիվն էր 50-ամյակին Հայաստանում ծայր առած ազգային ինքնագիտակցության աննախընթաց ժողովումը՝ հիմնական բարձրագույն հանդիսացավ, որոնցից նա թողնի հոգեւոր աստվածը՝ երբեք չբաժանվելով սակայն եկեղեցուց: Խորեն Պալյանն ամուսնացել էր հոգեւոր երգչի անգրագական և հոգեվարկ կատարող Լուսինե Չախարյանի հետ:

1965-ին ընդունվել է 3 տարի հետո գերազանցությամբ ավարտել է ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետը, աղա 1968-ին նախնական դասա-

խոս հայոց լեզվի դասնորոշիչ ամբիոնում՝ դասավանդելով լեզվի դասնորոշիչ և գրաբար:

1995-ից 2005 թվականներին համաճեղության կարգով ծիսագիտություն, վարդապետություն է դասավանդել ԵՊՀ ասկանաբանության ֆակուլտետում:

15 տարիներ բարոնական ղեկավարել է ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետի «Հայ տոմարի» երգախումբը, որը բազմաթիվ ելույթներով հանդես է եկել ինչպես Հայաստանի տարբեր քաղաքներում, այնպես էլ Արցախում:

1978-ից մինչև 2004 թվականը դասավանդել է Ա. Էջմիածնի Գեորգյան հոգեւոր ճեմարանում, աղա Սեանի Վազգենյան դպրանոցում ժամկետային, ճեսական բարոնական գիտություն և հայ հոգեւոր երաժշտություն առարկաները:

Հիշյալ ծառայությունները բարձր գնահատելով՝ Վեհափառ Հայրապետ Ս.Տ. Գարեգին Բ կաթողիկոսը Խորեն Պալյանին շնորհել է «Ա.Ներսես Ընդհայի» շքանշանը:

Մանկավարժական և հասարակական գործունեությանը զուգահեռ հեղինակել է երաժշտագիտական բազմաթիվ հոդվածներ: Ունի նաև բազմաթիվ հոդվածներ Հայկական սովետական հանրագիտարանում, Մանկական Զրիստոնեական Հանրագիտարանի համահեղինակներից է: Տարբեր տարիներին վարել է նաև «Զուրկներ գրաբարի մասին», «Խորհուրդ խորին» և այլ հեռուստատեսային հաղորդաչառեր: 1996-ից 2005 թվականներին վարել է «Արեւազակ» երաժշտական-հոգեւոր ամենաբարձր հաղորդաչառը:

Խ. Պալյանը համահեղինակ է «Դասական գրաբարի հասցնի» գրքի: 2005 թ. լույս է տեսել հեղինակային «Ժամկետային Հայաստանայց եկեղեցու» ուսումնական ձեռնարկը:

1989-ից ամենամյա համերգ-դասախոսություններով, համերգներով հանդես է եկել Լուս-Ամենայն, Հելսինկիում:

2006 թ. հուլիսի 14-ին ընտրվել է Բնության և հասարակության մասին գիտությունների միջազգային ակադեմիայի հայկական մասնաճյուղի կողմից իբեւ ակադեմիայի իսկական անդամ:

Խ. Պալյանը վերջին տարիներին նաև ակտիվ հասարակական գործունեություն էր ծավալել, անդամ էր «Հայ մտավորականների ֆորում» կազմակերպության ավագանու: Խորեն Պալյանն իր գործընկերների, ուսանողների մոտ հարգանք վայելող այն առանձնակի դասախոսներից էր, ով մինչև կյանքի վերջին օրերը ամենացորր նվիրված էր իր հայրենամեր գործին: Խ. Պալյանի հիշատակը միշտ վառ կմնա նրա գործընկերների, ուսանողների և բոլոր ճանաչողների սրտում:

ԵՊՀ ընկերության
ԵՊՀ հայ բանասիրության
ֆակուլտետ
ԵՊՀ հայոց լեզվի դասնորոշիչ
ամբիոն

Խորեն Գարությունի Պալյանի հոգեհանգիստը տեղի կունենա հունվարի 24-ին, ժամը 17-00-ին, հուղարկվողությունը՝ հունվարի 25-ին, ժամը 14-00-ին, Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության սնից: Թաղումը՝ Էջմիածին, Սք. Գայանե վանքի գերեզմանատանը:

Այսօր երկրային Հայաստանի Թեմային մեակությունը միությունը արդեն գեղեցիկ ավանդույթ դարձած իր ամենամյա մրցանակները կենդանի ընդունած 11 անվանակարգերից 9-ում՝ գրականության, երաժշտության, հումանիտար գիտությունների, կերպարվեստի, ֆանդակագործության, գեղարվեստական լուսանկարչության, մանկական ստեղծագործության, ռադիո-հեռուստատեսության: Մյուս երկուսի՝ ճարտարապետության և կինոյի ոլորտը թափուր է, գործեր չեն ներկայացվել զարմանալիորեն: Այդուհանդերձ, անվանակարգային բազմազանության առումով ԹՄՄ մրցանակաբաշխությունը առաջնային է և հեղինակավոր համարում ունի կաղված ինչպես սիրելի բանաստեղծի անվան, նաև սփյուռքում ավելի քան կեսդարյա դասավոր կենսագրության ձեւավորած՝ հայ գիրն ու մեակույթը զարկախոսել-զարկացնելու, նաև նրա ազնվական ճեսակն ու փայլը առանձնացնել-զննահատելու առաջնությունը սահմանած Թեմային մեակության միությունը գործունեության, նաև 1991-ից Հայաստանի ԹՄՄ-ի կողմից «Վահան Թեմային» մրցանակին արժանացած հեղինակների անունների հետ: Երկուստեք դասավորեցնող հանգամանքներ: Անցած տարի ԹՄՄ մրցանակներին արժանացել են Տիգրան Մանսուրյանը, Սարգիս Վահագնը, Տիգրան Հեմեյանը, Չավեն Սարգսյանը, Նախընթաց տարի՝ Գեորգ Եղիազարյանը, Երջանիկ Քեռոզյանը, Վարդգես Հարությունյանը, Կարեն Գեորգյանը...

Անունների վերիբեցումը բնավ դասախոսական կամ անկարեւոր չեն համարում, քանի որ միայն արժանավորները կարող են վերականգնել մեր մրցանակային հանձնաժողովների հանդեպ կորցրած վստահությունը՝ նկատի ունենալով Հայաստանում ընդունված և արդեն սովորույթ դարձած ներքին համաձայնությունները կոչումների, մրցանակների (մեծ ու փոքր) տալիս մրցանակաբաշխության վերաբերյալ, որն

էլ իր հերթին է ավելացնում հայկական իրականության գործողությունը: Այնպես որ, եթե մրցանակը ավանդաբար արդեն դասավոր է, դասական դասավոր չէ նաև բնորոշողի վասակը՝ ներկայացված գործի գեղարվեստական արժեքը:

Եվ դեռ է արձանագրել, որ Թեմային մեակության միությունը գործունեության հիմնում ընկած ազգային արժեքների հանդեպ հարգանքի ու գնահատման սկզբունքը դասախոսական է ավելի ուշադրությամբ: Անույն, դեռ է նկատի ունենալ նաև ընտրության հնարավորությունները (ներկայացված գործերի առումով): Մրցանակային հանձնաժողովները բուրջ 2 ամիս ուսումնասիրում են դրանք, և երկ ԹՄՄ վարչությունը ամփոփեց աշխատանքների արդյունքները: Մինչ այդ ԹՄՄ ցուցահանդեսում կազմակերպվել է 2 ցուցահանդես՝ գեղարվեստական-ֆանդակագործության և գեղարվեստական լուսանկարչության՝ դրոշմափոխված վարդապետների կողմից՝ նաև սկսված արվեստագետների գործերով: Հանձնաժողովի նախագահներ՝ Ալբերտ Յակոբյանը, Հրակոչ Հակոբյանը, ինչպես նաև Վերջիկ Գալստյանը մրցանակաբաշխությունը որոշեց արվեստի, մեակույթի հանդեպ հոգաբար վերաբերմանի արժանապատիվը ղեկավարելու և գեղարվեստական մեթոդաբանական նշանակությունը հիշեցնելու և գեղարվեստական մեթոդաբանական լուսանկարչության ստեղծում այս առումով հետաքրքիր գեղարվեստական մտածողներ և կասարաններ կային, որ Հայաստանում արվեստի այս ճեսակի զարգացման հեռանկարների մասին հավաստ է ներկայում: Նախորդ տարիներին կերպարվեստի անվանակարգը ընդգրկում էր գեղարվեստագետներ և ֆանդակ, որն ինչ-որ տեղ դժգոհություն էր առաջացնում: Այս տարի ԹՄՄ նախագահ Ռուբեն Միրախանյանի ջանքերով դրանք առանձնացվել են կրկին 2, առանձին մրցանակ:

ԻՄԵԼԵՅԱ ԲԱՐՍԵՅԻԱՆ, որն

«Ընդ-Փի-Էմ-Չի»-ն օգնում է կարիքավոր երեխաներին

Ամբողջ աշխարհում Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ն համախել է ներդրում ունենում եւ ժամանակ կարիքավորների հոգեւոր թեթեւացնելու համար: Իրադեւ, Հայաստանում ինը տարվա գործունեության ընթացքում Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ն հովանավորել է հանգանակություններ, կասարել նվիրատվություններ մի բարձր հանգուստ միջոցառումների, ինչպես նաև ներգրավվել է բարեգործական աշխատանքներում:

«Ընդ-Փի-Էմ-Չի Մրենիա»-ն առաջիկա տարվա ընթացքում նախատեսում է ընդլայնել իր ներգրավածությունը հասարակական կյանքում, և ի վկայություն դրա, 2007 թվականի սկիզբը նախատեսված նախագծերը Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ի աշխատակիցները հանգանակություն կազմակերպեցին Երևանի երկու մանկատների օգտին: Չեյթունի հասուկ մանկատնը խնամում է 95 երեխաների, ուսումնական կազմակերպում է 78 երեխաների: Հավաքված գումարով Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ն այդ մանկատների համար գնեց սափ հագուստ, նվազարկիչներ, հեռուստացույցներ, DVD նվազարկիչներ և փոքր խնամք:

Կարողակի բարձրացմանը: Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ի աշխատակիցներից մեկը նեց. «Սա մի անկրկնելի փորձ էր իմ կյանքում: Ես հավասարեցի եմ, որ մեկ կարող եմ մեր գործողություններով զգալիորեն բարելավել մարդկանց կյանքը: Եվ, չնայած բոլոր դժվարություններին, մանկատներում երեխաներն աղախով ձեռնարկում են»:

Մեծ ձգտում են օգտակար լինել հասարակությանը և նրա ստեղծագործող զարգացմանը: Մյուս կողմից զարգացմանը հանրային աշխատանքներում և կարիքներից են, որ ոչինչ ավելի զարկ է միակրում մեզ, քան հասարակության հետ երա համար աշխատելը: Այլոց հանդեպ դասախոսականությունը և հոգաբարության զգացողությունը հասուկ է մեզանից յուրաքանչյուրին, և Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ն, լինելով մասնագիտական ծառայություններ մատուցող խոշորագույն ընկերություններից մեկը աշխարհում, նվիրված է իր համայնքներին: Ընկերությունը անդամները բարձր են գիտակցում իրենց դասախոսականությունը որոշեա փառապատիվ, և իրենց կարողությունները, փորձը և աշխարհայացքը ընդլայնում են նաև հասարակական աշխատանքի միջոցով:

Հունվարի 12-ին Ընդ-Փի-Էմ-Չի-ի աշխատակիցներից կազմված խումբը այցելեց երկու մանկատներ՝ նվերները բաժանելու նրանց: Դրան հիմնականում առաջին անհրաժեշտության իրեր էին՝ երեխաների առօրյա թեթեւացնելու և ավելի լիարժեք դարձնելու համար: Անչափ օգտագույն էր այն գիտակցությունը, որ մի փոքր ջանք գործարկելով՝ «Ընդ-Փի-Էմ-Չի Մրենիա»-ն կարողացավ որոշ չափով նրա ստեղծագործությունը կենսամա-

Արոնյանը ստիպեց Ռաջաբովին անձնասուր լինել

Վեյ ԱՆ Չեյի Շեյի շախմատի գերմաստերը և Վերջին երկու տարեկան ընդհանուր հետազոտողների իրադարձություններ տեղի ունեցան, որոնք էադես ազդեցին առաջատարների ցուցանիշներին վրա:

Հիանալի հանդես եկավ Լեոն Արոնյանը, որին բավական ղեկավարի մրցակիցներ էին բաժին հասել: 7-րդ տարում Լեոնը սպիտակներով ոչ-ոքի խաղաց Վլադիմիր Կրամնիկի հետ: Հաջորդ տարում նրա մրցակիցը մրցաբար առաջատար ադրբեջանցի Ռաջաբովն էր, որը մինչ այդ դարձրել էր խաղաչափը: Սակայն Արոնյանի հետ դարձրել էր նրան չհաջողվեց: Հայ գրոսմայստերը մեծ վերելքով անցկացրեց ողջ տարին: Վերջնախաղում Արոնյանը երկու զինվորի առավելություն ուներ եկարողացավ իրացնել այն:

հետևից հաղթեց Պոնոմարյովին ու Անանին: Ռաջաբովն առաջատարն զիջում է կես միավորով: 7-րդ և 8-րդ տարի մրցախաղերում գրանցվեցին այսպիսի արդյունքներ. Շիրով-Մոսիյով՝ 0,5-0,5, Տիվյակով-Կարյակին՝ 0,5-0,5, Նավարա-Վան Վեյի՝ 1-0, Կառլսեն-Սվիդլեր՝ 0-1, Մոսիյով-Սվիդլեր՝ 0-1, Կրամնիկ-Կառլսեն՝ 0,5-0,5, Վան Վեյի-Պոնոմարյով՝ 0,5-0,5, Կարյակին-Նավարա՝ 1-0, Շիրով-Տիվյակով՝ 0,5-0,5:

Երեկ շախմատիստները հանգստանում էին, իսկ այստեղ նրանք կրկին կնստեն խաղասեղանների շուրջ՝ անցկացնելով 9-րդ տարի հանդիպումները: Ուշադրություն

«Բանանցն» անհաջողության մասնակց

Մոսկվայում մեկնարկել է ԱՊԳ եւ Բալթյան երկրների չեմպիոնների գավաթի 15-րդ խաղարկությունը: «C» խմբում ընդգրկված էրեանի «Բանանցն» անհաջող է հանդես գալիս մոսկվայի մրցաբար: Առաջին խաղում ՀՀ փոխչեմպիոնը հանդիպեց Դոնցեկի «Շախյորի» հետ, որը խաղում էր փոխարինող կազմով: Չնայած դրան, մեր ֆուտբոլիստներին չհաջողվեց հաղթանակ ստանալ: Երկրորդ խաղում «Բանանցն» երկու անգամ ընդդիմ Արամ Հակոբյանի եւ Սամվել Մելիսյանի խմբի գլուխ, առջեից էր ընթանում: Բայց ուկրաինացիները կարողացան վերականգնել հավասարակշռությունը եւ խուսափել դարձնելու:

լիստերին ոչ միայն չհաջողվեց դասասխան գրել խմբի, այլև խաղադաշտում 3-րդ գնդակը ընդունեցին սեփական դարձաբլիզ եւ 0-3 խոչոր հաշվով դարձան կրեցին: Այս «Բանանցն» խմբային մրցաբարի ավարտական խաղում կմրցի խմբի առաջատար «Վեստսիլսի» հետ: Վերջինս առաջին տարում 2-0 հաշվով հաղթել էր «Պախսակորին», իսկ հաջորդ խաղը «Շախյորի» հետ ավարտել էր ոչ-ոքի:

«Արարատ» կրկին հաղթեց

Երեանի «Արարատ» ֆուտբոլիստներն «Այգ» մարզաբազայի խաղադաշտում անցան կիրակի սուգոկական երկրորդ հանդիպումն անցկացրին: Այս անգամ արարատցիները մրցակիցը նախորդ առաջնության բոնուս մրցանակակիր, երկրորդ զավթակիր ու Սուտեբազավթակիր Աեսարակի «Միկան» էր: Եթե արարատցիների մեկնարկային կազմն ավելի մոտ էր օղիմալին, ապա «Միկան» հիմնականում խաղադաշտ էր դուրս բերել թիմի չորս նոր լեգեոնարներին եւ երիտասարդ մի խմբի ֆուտբոլիստներին:

Ինչ խոսքով, ձյունածածկ խաղադաշտում ֆուտբոլիստներին դժվար էր մտնել նաեւ գեղեցիկ կոմբինացիաներ ձեռնարկել, սակայն որոշակի անհաջողություններ հաջողվեց: Նեյն, որ կողմերի համաձայնությանը, խաղը տևեց 70 րոպե: Դաշտում ավելի ակտիվ էին արարատցիները, որոնք ավելի լավ էին համագործակցում, համախափ էին գործել կազմակերպում: Դրանցից մեկի ժամանակ էլ, 13-րդ րոպեին խմբից համախափ միակ գոլը, որը հաղթանակ բերեց արարատցիներին: Գոլի աջ թեւում միմյանց հետ լավ համագործակցեցին Նոսրյանն ու Նեյն Երզրումյանը, որը նկատելով ավելի հարմար դիրքում գտնվող եղբորը, գնդակը հասցեագրեց նրան: Այդ դրամին սեր դարձաբազայի մի փոքր դուրս էր եկել դարձաբազայի մի փոքր գեղեցիկ հարվածով, վարձարեցին դարձաբազայի գլխավոր լեգեոնարը ուղարկեց դարձաբազայի:

Չեմպիոնության համար թայֆարը նոր ուժով է բորբոքվում

Շախմատի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության վերջին տարեկան զգալիորեն սրեցին մրցակցությունը չեմպիոնության համար: Եթե տղամարդկանց մրցաբարում արդեն մեկնարկից սուր մրցակցություն էր ծավալվել, ապա կանանց մրցաբարում միակ գրոսմայստեր Նելլի Արոնյանը չորս անընդմեջ հաղթանակների շնորհիվ առաջ էր անցել մրցակցուհիներից: Թվում էր, թե նրա հաղթանակը կանգնեցնել չի հաջողվի: Սակայն վերջին երկու տարեկան առաջատար ընդամենը կես միավոր վասակեց: 5-րդ տարում Արոնյանը ոչ-ոքի խաղաց Նուրն Դարբինյանի հետ: 6-րդ տարում ուշադրության կենտրոնում էր Արոնյանի դարձաբազայի չեմպիոնուհի Սիրանու Անդրեասյանի հետ: Այդ դրամին Անդրեասյանը մեկ միավորով հետ էր մնում Արոնյանից:

Հաղթանակի դեմքում Արոնյանի չեմպիոնության հարցը կարելի կլինի օրակարգից հանել: Բայց առաջատարին չհաջողվեց հաջողության հասնել: Ավելին, Անդրեասյանը ստիպվեց խաղարկության մասնակցությունը մրցակցուհուն, միավորներով հավասարվեց նրան: Այնուհետև, չեմպիոնության համար թայֆարը նոր ուժով է բորբոքվելու: Նեյն, որ 5-րդ տարում Անդրեասյանն առաջին դարձաբազային էր կրել՝ զիջելով Ավելեյանին:

7-րդ տարում գրանցվեցին այսպիսի արդյունքներ. Անի Դարբինյան-Անդրեասյան՝ 0,5-0,5, Արոնյան-Գալոյան՝ 0,5-0,5, Ավելեյան-Մարիան-Գասպարյան՝ 0,5-0,5, Արաբեկյան-Խառոսյան՝ 1-0, Նարինե Գասպարյան-Նուրն Դարբինյան՝ 1-0: 7 տարից հետո 5-ական միավորով առաջատարներն են Արոնյանը, Անդրեասյանը եւ Արաբեկյանը:

Վալուերը թափանցեց չեմպիոնի սիսդոսը

Ռուսաստանի գերմանաբազային բռնցքամարտի Նիկոլայ Վալուերը Եվեյաբազայի Բազել ֆուտբոլիստների Կառլսենից WBA-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի իր սիսդոսը՝ 3-րդ ռաունդում սեփականական նոկաուտով դարձաբազայի մասնակցի մեծ ջանքերով հաղթեց: Վերջինս երկրորդ ռաունդի վերջում անհաջող վայր ընկավ, վնասեց ձախ ոտը եւ վարողացավ բարձրակարգ մեծամարտը: Մակային ստիպված էին դադարեցնել իր հաղթանակը ռիսկից դուրս բերել:

Սակայն նեյն է, որ այդ դրամին կիսի ողջ կյանքում եւ երեկ թե դա իր մարզական կարիերայի վերջն է: Իր հերթին Նիկոլայ Վալուերն էլ ակտիվացավ մրցակցի սագած վնասվածի համար. «Շաք են ակտիվացրել, որ Մակային վնասված սագած: Նման ծակասագիր ոչ մեկին չի ցանկանում: Կարծում են, հանդիսականներն ավելի դիտարժան մեծամարտ էին ակնկալում: Եթե վնասվածը չլիներ, Մակային 6-րդ կամ 7-րդ ռաունդում նոկաուտի կենթարկելի: Այժմ Վալուերը թեք է իր սիսդոսը դադարեցնելու ուղղությամբ: Վերջինս հետ մեծամարտում:

Նաեւ մարզական միջոցառումներ

Հայոց բանակի 15-ամյա բարդ ու ղեկավարն անցան ծանաղարիին իր ուղուց սեղն ու դերն ունի Վազգեն Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտը (ՈՒ), որը հիմնադրվեց ազգային զինված ուժերի կրթության համաձայնական կազմը արիեսակարար տղայական կարգերով համարելու նպատակով: Զուգեղով ռազմական ինստիտուտի ղեկավարը, գեներալ-լեյտենանտ Սեփան Միրզայանի հետ, տեղեկացան, որ նրանք միջոցառումների մի ամբողջ շարք են մեկնել: Հունվարի 16-ին մեկնարկել է շախմատի բաց առաջնությունը, որով էլ սկսվել է ՀՀ զինված ուժերի 15-ամյակին նվիրված անդրանիկ միջոցառումը: Հունվարի 28-ին վաղ առավոտից ՈՒ-ում տեղի կունենա բաց դաս «ՀՀ ՉՈՒ մարտական ուղին» թեմայով, կայացվեն ՈՒ-ի թանգարան, ծաղկեպուսկներ կդնեն Վ. Սարգսյանի եւ ինստիտուտի սարածում գտնվող հերոսների կիսանդրիների մոտ ու Համադրությունից հրադարձված կմասնակցեն հանդիսա-

վոր երթին, իսկ երեկոյան՝ կառավարական միջոցառում: Ամբողջ արված ընթացքում կանցկացվեն բազմամարտի, կոնաբերի բարձրացման, դահուկավազի, սեղանի թեմիսի մրցումներ, կլինեն բազմաթույթ թեմաներով վիկտորիաներ: ՈՒ-ի սարածում տեղի առիթով հանդիսավոր երթին ինստիտուտի սանդղից բացի, կմիանան նաեւ թիվ 166 դպրոցի աշակերտները:

Նալբանդյանը դուրս մնաց թայֆարից

Թեմիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում իր մրցելույթները դադարեցրեց Դավիթ Նալբանդյանը: Երրորդ փուլում հաղթելով Սեբաստիան Գոմանին (5-7, 4-6, 7-6, 6-4, 6-1), Դավիթը հաջորդ մրցախաղում չկարողացավ առավելության հասնել գերմանացի թեմի Հասսի նկատմամբ (6-4, 3-6, 2-6, 3-6) եւ դուրս մնաց հետագա թայֆարից:

Մարիկան աղախվագրել է ոտները

Ռումինիայի հավաքականի եւ Դոնցեկի «Շախյորի» հարձակող Զիորիան Մարիկան 4 մլն եվրոյով աղախվագրել է ոտները: 21-ամյա ֆուտբոլիստը սարեկան 100 հազար եվրո է վճարում իսպանական աղախվագրական գործակալություններից մեկին: Նա աղախվագրական ողջ գումարը կարող է ստանալ միայն այն դեպքում, եթե վնասվածի դասմանով ստիպված լինի հրաժեցնել ֆուտբոլին: Իր նախկին ակումբում՝ Բուխարեստի «Դինամոյում» հանդես գալիս Մարիկան աղախվագրել էր 200 հազար եվրոյով:

